

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Кафедра Фізичного виховання
(назва)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри Фізичного виховання
(назва кафедри)

О.В. Юшко
(підпис) (ініціали та прізвище)
«   »   202   року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СПОРТИВНА МОРФОЛОГІЯ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
перший (бакалаврський) / другий (магістерський)

галузь знань 01 Освіта
(шифр і назва)

спеціальність 017 Фізична культура і спорт
(шифр і назва)

освітня програма Фізична культура і спорт
(назви освітніх програм спеціальностей)

вид дисципліни професійна підготовка/ обов'язкова
(загальна підготовка / професійна підготовка; обов'язкова/вибіркова)

форма навчання денна
(денна / заочна / дистанційна)

СПОРТИВНА МОРФОЛОГІЯ

СИЛАБУС

Шифр і назва спеціальності	017 Фізична культура і спорт	Інститут	Навчально-науковий інститут соціально-гуманітарних технологій
Назва програми	Фізична культура і спорт	Кафедра	Фізичного виховання
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова навчання	українська

Викладач

Блещунова Катерина Миколаївна, Kateryna.Bleshchunova@khp.edu.ua

Доцент кафедри фізичного виховання, кандидат педагогічних наук зі спеціальності «Теорія і методика фізичного виховання, спортивного тренування та оздоровчої фізичної культури», доцент. Досвід роботи понад 30 років. Автор більш ніж 50 наукових та навчально-методичних праць. Провідний лектор з дисциплін: «Спортивна морфологія», «Фізіологія спорту і рухової активності», «Теорія та методика фізичного виховання», «Загальна теорія підготовки спортсменів». Нагороджена почесною грамотою Міністерства освіти і науки України за № 98460.

Загальна інформація про курс

Анотація	Дисципліна спрямована на формування визначених освітньо-професійною програмою загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності використовувати сучасні методи діагностики індивідуального та громадського здоров'я; навички використання діагностичних підходів до оцінки здоров'я, здатності застосовувати знання про будову та функціонування організму людини. Навчальним планом передбачено 32 години аудиторних занять (16 год. лекцій та 16 год. практичних занять) і 58 годин самостійної роботи. Програма навчальної дисципліни містить один змістовний модуль. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.
Цілі курсу	Формування у студентів комплексу знань, умінь та навичок з вікової, професійної та спортивної морфології людини. Завдання: 1. Опанувати методики проведення антропометричних і стоматоскопічних досліджень. 2. Сформувати поняття про взаємозалежність і єдність структури та функції організму людини, їхньої мінливості в процесі онтогенезу та занять спортом. 3. Навчити застосовувати знання зі спортивної морфології у професійній діяльності при вирішенні питань зі спортивного відбору та орієнтації, індивідуалізації тренувального процесу.
Формат	Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік (з оцінкою).
Семестр	3

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне та самокритичне мислення.
- Засвоювати нову фахову інформацію, оцінювати й представляти власний досвід, аналізувати й застосовувати досвід колег.
- Обґрунтовувати вибір заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації та адаптивного спорту.
- Застосовувати у професійній діяльності знання анатомічних, фізіологічних, біохімічних, біомеханічних та гігієнічних аспектів занять фізичною культурою і спортом.
- Визначати функціональний стан організму людини та обґрунтовувати вибір засобів профілактики перенапруження систем організму осіб, які займаються фізичною культурою і спортом.

ТЕМИ, ЩО РОЗГЛЯДАЮТЬСЯ

№ ти-жня	Тема	
	Лекції	Практичні заняття
1	Тема 1. Морфологія як наука і предмет викладання. Завдання морфології, її зв'язок з іншими науками, методи дослідження. Роль морфології у фізичному вихованні і спорті. Спадковість морфологічних показників. Спортивний відбір та спортивна орієнтація.	
2		Інструментарій, правила і методика проведення антропометричних обстежень.
3	Тема 2. Соматоскопія. Оцінка стану опорно-рухового апарату на основі візуальних спостережень. Розвиток скелета людини. Методика оцінки стану стопи, форми рук та ніг. Оцінка форми грудної клітки та живота. Типи дихання.	Самостійна робота: Оцінка стану опорно-рухового апарату (на основі візуальних спостережень)
4		Дослідження і оцінка стопи
5	Тема 3. Оцінка постави. Оцінка постави та виявлення проблем хребта. Фітнес-тест для оцінки постави. Методика корекції постави.	
6		Дослідження і оцінка постави
7	Тема 4. Антропометрія. Методика визначення подовжніх, поперечних розмірів тіла та обхватів. Основні антропометричні точки. Міра асиметрії в довжині та обхватних розмірах кінцівок, ступінь розвитку дихальної мускулатури, м'язів живота та плеча (за даними екскурсії). Прогнозування величин довжини тіла.	
8		Визначення подовжніх, поперечних розмірів тіла та обхватів

№ ти-жня	Тема	
	Лекції	Практичні заняття
9	Тема 5. Фізичний розвиток ("санітарна конституція"). Показники фізичного розвитку, як індикатори здоров'я. Методи оцінки фізичного розвитку. Індекси фізичного розвитку та пропорції тіла людини (вікова мінливість і статеві відмінності). Стандарти фізичного розвитку та центільний метод.	Самостійна робота: Оцінка фізичного розвитку і пропорцій тіла методом індексів
10		Оцінка фізичного розвитку методом антропометричних стандартів
11	Тема 6. Маса і склад тіла. Проблемна ситуація. Індекс маси тіла. Поняття «склад тіла». Технології та методи визначення складу тіла людини. Інтерпретація результатів діагностики складу тіла.	
12		Визначення товщини шкірно-жирових складок і фракційного складу тіла
13	Тема 7. Соматотип та конституція людини. Історія питання. Визначення понять. Схеми соматотипу/морфотипу (чоловічі, жіночі, дитячі). Конституція та біохімічна індивідуальність. Екологічні аспекти конституції.	Самостійна робота: Оцінка соматотипу на основі візуальних спостережень
14		Оцінка соматотипу за методом Хіт-Картера
15	Тема 8. Дерматогліфіка. Основні поняття. Історія становлення та розвитку дактилоскопічної експертизи. Верифікація особи за відбитками пальців. Дерматогліфічний метод у медицині. Дерматогліфічний метод у спорті. Біометричне тестування здібностей людини.	
16		Дослідження дерматогліфічної конституції

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва видів самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу, робота із літературою та актуалізація знань з медико-біологічних дисциплін	26
2	Виконання практичних робіт за темами: – Оцінка стану опорно-рухового апарату (на основі візуальних спостережень); – Оцінка фізичного розвитку і пропорцій тіла методом індексів; – Оцінка соматотипу на основі візуальних спостережень.	6
3	Пошук джерел інформації, виданих у вітчизняних та міжнародних наукометричних, реферативних базах даних за останні 15 років з будь-якої теми курсу, та складання їх бібліографічного списку (не менш 25 найменувань). Список джерел інформації складають відповідно до вимог СТЗВО-ХПІ-3.01-2021, підрозділ 5.8.	20
4	Підготовка до підсумкового контролю знань	6
	Разом	58

ФОРМА ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За характером подачі (викладення) навчального матеріалу використовуються наступні методи навчання:

- словесні: лекція, пояснення, розповідь, бесіда;
- наочні: презентація, спостереження, ілюстрація, демонстрація;
- практичні методи – навчальні завдання.

За організаційним характером навчання: методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності; методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю та самоконтролю у навчанні.

За логікою сприймання та засвоєння навчального матеріалу: індуктивно-дедукційні, репродуктивні, прагматичні, дослідницькі, проблемні тощо.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контрольні заходи включають поточний і підсумковий контроль. Неявка студентів на будь-який вид контролю оцінюється нульовим балом.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування, комп'ютерні тестові завдання або письмова робота.

Контроль складових робочої програми проводиться:

- з лекційного матеріалу – в режимі комп'ютерної діагностики або у письмовій формі з використанням роздрукованих завдань за коефіцієнтом засвоєння у відсотках (адаптація до шкали ЄКТС);
- з практичних занять – шляхом перевірки виконаних завдань та оцінки відповідей на запитання за принципом «залік» або «не залік» за коефіцієнтом засвоєння у відсотках;
- з самостійної роботи – шляхом перевірки виконаних завдань та оцінки відповідей.

Поточний контроль. Кількість балів за роботу на практичних заняттях та під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- правильність застосування методів дослідження і розрахунку;
- самостійність, якість та творчий підхід у виконанні завдань;
- обґрунтування висновків;
- міра володіння матеріалом.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі практичні роботи (аудиторні та самостійні), передбачені навчальною програмою з дисципліни. Пошук та складання бібліографічного списку джерел інформації є компонентом самостійної роботи з вивчення дисципліни, виконання якого дозволяє отримати додаткові бали до підсумкової оцінки.

Підсумковий контроль засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу проводиться у формі семестрового заліку (з оцінкою) в режимі комп'ютерної діагностики або у письмовій формі з використанням роздрукованих завдань за коефіцієнтом засвоєння у відсотках (адаптація до шкали ЄКТС).

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ, ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ТА УМІНЬ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS)

Таблиця 1 - Розподіл балів для оцінювання успішності студента

Змістовий модуль 1		Пошук та складання бібліографічного списку джерел інформації	Сума
Захист практичних робіт	Комп'ютерне тестування або письмова контрольна робота		
60	30	10	100

Сума балів всіх складових складає підсумкову оцінку. Студент одержує за національною шкалою «залік» (з оцінкою), якщо семестровий підсумковий результат не нижче 60 балів.

Таблиця 2 - Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Це свідчить про неспроможність виконання фахової діяльності без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Політика щодо відвідування занять. Відвідування всіх видів занять є обов'язковим. За об'єктивних причин може відбуватись змішана форма навчання (частково в режимі on-line чи off-line).

При пропуску лекційних занять здобувачі вищої освіти можуть самостійно ознайомитись із матеріалом: прочитати конспекти, подивитись презентації лекцій або їх відеозаписи. Пропущені практичні заняття можна відпрацювати, виконавши всі завдання, зазначені в інструкціях та рекомендаціях до таких занять.

При дистанційній формі навчання зошит із виконаними практичними роботами можна переслати в електронному варіанті на електронну пошту викладача та провести їх захист в режимі on-line.

Правила поведінки здобувачів освіти Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» доступні за посиланням:

<http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2021/07/PRAVILA-POVEDINKI-ZDOBUVACHIV-OSVITI-NTU-HPI.pdf>

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Здобувачі вищої освіти, які не мали змогу скласти екзамени та заліки у встановлені терміни через хворобу або з інших поважних причин, документально підтверджують це протягом тижня після закінчення лікування. В цьому разі за рішенням директора інституту/декана факультету студенту може бути подовжений термін складання сесії.

Положення про порядок ліквідації академічної заборгованості студентами Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» визначає порядок ліквідації академічної заборгованості та організаційні засади повторного навчання у разі одержання за результатами семестрового контролю оцінки «незадовільно». Це положення доступне за посиланням:

http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2021/01/POLOZHENNYA-PRO-LIKVIDATSIYU-AKADEMICHNOYI-ZABORGOVANOSTI_FINAL-1.docx

Політика щодо академічної доброчесності. Кодекс етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ» доступний за посиланням:

http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/wp-content/uploads/sites/17/2019/11/04_code_ethics.pdf

Дотримання Кодексу академічної доброчесності означає, що вся навчальна робота має виконуватися самостійно. Під час її виконання студенти можуть консультуватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками.

Списування під час практичних занять, модульних контрольних робіт, заліків та екзаменів заборонено (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними посиланнями на всі ресурси та джерела.

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гриньків М.Я. Спортивна морфологія (з основами вікової морфології): навч. посіб. /М.Я. Гриньків, Л.С. Вовканич, Ф.В. Музика. – Львів: ЛДУФК, 2015. – 300 с. - URI: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/10958>
2. Ковальчук О.І. Спортивна і вікова морфологія: презентація / О. І. Ковальчук; НУФВСУ, Ф-т здоров'я, фіз. виховання та туризму, Кафедра мед.-біол. дисциплін. - К., 2018. - 144 с. [Електронний ресурс]. - URI: <http://reposit.uni-sport.edu.ua:8080/xmlui/handle/787878787/415>
3. Савка В.Г. Спортивна морфологія: навч. посіб. /В.Г. Савка, М.М. Радько, О.О. Воробйов та ін. /За ред. М.М. Радька. – Чернівці: Книги – XXI, 2005. – 196 с.
4. Спортивна морфологія: навч. посіб. / Музика Ф. В., Баранецький Г. Г., Вовканич Л. С., Гриньків М. Я., Маєвська С. М., Малицький А. В.; за ред. Ф. Музики. – Львів: ЛДУФК, 2011. – 159 с.
5. Спортивна морфологія та фізіологія спорту і фізичного виховання у запитаннях та відповідях: навч. посіб. / Л. С. Вовканич, Д. І. Бергтраум, М. Я. Гриньків та ін. – Вид. 2-е, доп. – Львів: Сполом, 2014. – 113 с. - URI: <https://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/9390>
6. Сергієнко Л. П. Спортивна морфологія з основами антропогенетики: підручник / Л. П. Сергієнко. - Київ: Кондор, 2016. - 480 с.
7. Чижик В.В. Спортивна морфологія: навч. посіб. для студ. /В.В. Чижик, О.П. Запорожець. – Луцьк: ПВД «Твердиня», 2009. – 208 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Блещунова К.М. Ефективність відбору та орієнтації спортсменів за показниками дерматогліфіки /К.М. Блещунова, К.О. Чупахіна //«Здоров'я нації і вдосконалення фізкультурно-спортивної освіти в Україні»: Зб. тез допов. II Всеукраїнської науково-практ. конф. (2-3 жовтня 2012 р.). – Харків: НТУ «ХП», 2012. – С. 80-82.
2. Голяка, С. К. Функціональна анатомія опорно-рухового апарату з основами динамічної морфології: навчальний посібник для студентів факультету фізичного виховання та спорту / С. К. Голяка, С. С. Возний, Л. С. Гацоєва, Г. Г. Глухова. – Херсон: ХДУ, 2021. – 89 с. - URI: <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/12840>
3. Горенко З. А. Взаємозв'язок фізичної працездатності та компонентного складу тіла у спортсменів-аматорів / З. А. Горенко, Б. Є. Очеретько, А. В. Ковельська // Слобожанський науково-спортивний вісник. - 2017. - № 4(60). - С. 22-27. - URI: <https://reposit.uni-sport.edu.ua/handle/787878787/1648>
4. Динамічна анатомія: курс лекцій / [уклад. А.М. Ляшевич, І.С. Лупаїна, С.М. Грищук] – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. – 62 с. - URI: <http://eprints.zu.edu.ua/34466/>
5. Козубенко О.С., Тупєєв Ю.В. Біомеханіка фізичних вправ: Навчально-методичний посібник / О.С. Козубенко, Ю.В. Тупєєв. – Миколаїв: МНУ імені

В.О. Сухомлинського, 2015. – 215 с. - URI: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/Kozubenko-O.-S.-Turpyeyev-YU.V.-Biomehanika-fizichnih-vprav.pdf>

6. Корекція тілобудови людини в процесі занять фізичними вправами: теоретичні та практичні аспекти: кол. моногр. / за наук. ред. А. І. Альошиної, І. П. Випасняка, В. О. Кашуби. – Луцьк: Вежа-Друк, 2022. – 536 с. - URI: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/21509>

7. Мартиросов Э.Г. Применение антропологических методов в спорте, спортивной медицине и фитнесе: учеб. пособие / Э.Г. Мартиросов, С.Г. Руднев, Д.В. Николаев. – М.: Физическая культура, 2009. – 144 с.

8. Музика Ф.В. Спортивна морфологія: Навчально-методичний посібник до лабораторних занять / Савка В.Г., Радько М.М., Воробйов О.О. та інші; за ред. Радька М.М. - Львів, Сполом, 2008.- 78 с. - URI: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/Sportivna-morfologiya.1.pdf>

9. Росс У.Д. Кинантропометрия /У.Д. Росс, М.Дж. Марфелл-Джонс //Физиологическое тестирование спортсменов высокого класса /Под ред. Дж.Д. Мак-Дугалла, Г.Э. Уэнгера, Г.Дж. Грина. – К.: Олимпийская литература, 1998. – С. 235-320.

10. Сергиенко Л. П. Методы спортивной генетики: дерматоглифический анализ ладоней рук человека (сообщение 2) / Сергиенко Л. П., Лишевская В. М. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2010. – № 1. – С. 109–113.

11. Сергиенко Л. П. Методы спортивной генетики: дерматоглифический анализ пальцев и подошв ног человека (сообщение 3) / Сергиенко Л. П., Лишевская В. М. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2010. – № 3. – С. 75–78.

12. Цигикало О.В., Мардар Г.І., Луканьова С.М., Марценяк І.В. Динамічна анатомія: Навчальний посібник /О.В. Цигикало, Г.І. Мардар, С.М. Луканьова, І.В. Марценяк. – Чернівці, 2011. – 165 с. - URI: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/07/O.-V.-TSigikalo-ta-in.-Dinamichna-anatomiya.pdf>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

№	Режим доступу	Назва
1	https://m.stud.com.ua/meditsina/	Медицина: Підручники для студентів онлайн
2	https://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/msnu/issue/archive	Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з галузі фіз. виховання, спорту і здоров'я людини / Львів. держ. ін-т фіз. культури, Олімп. акад. України. – Львів: [б. в.], 1996. - Виходить щорічно.
3	http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21C	Наука в олімпійском спортe: междунар. науч.-теорет. журн. / Нац. ун-т физ. воспитания и спорта Украины. – Киев: [б. и.], 1994. - Выходит щоквартально.

№	Режим доступу	Назва
	NR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=NOS	
4	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=PPMB	Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту / Харк. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. – Харків: Вид-во ХПІ, 1998. - Виходить щомісяця.
5	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=smed	Спортивна медицина і фізична реабілітація: наук.-теор. журн. / Нац. ун-т фіз. виховання і спорту України. – Київ: [б. в.], 2003. - Виходить щоквартально.
6	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=spschuh	Спортивна наука та здоров'я людини = Sport science and human health: наук. журн. / Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. – Київ: [б. в.], 2019. - Періодичність: 2-3 рази на рік.
7	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=SNU	Спортивна наука України: електронне наук. фах. вид. / Львів. держ. ун-т фіз. культури. – Львів: [б. в.], 2005. - Виходить щомісяця.
8	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=svp	Спортивний вісник Придніпров'я: наук.-практ. журн. / Дніпропетр. держ. ін-т фіз. культури і спорту. – Дніпро: [б. в.], 2000. - Виходить три рази на рік.
9	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Uzn	Україна. Здоров'я нації = Ukraine. Nation's Health: наук.-практ. вид. / Укр. ін-т стратег. дослідж. МОЗ України. – Київ: Вид-во. "Експерт", 2007. - Виходить щоквартально.
10	https://jmbs.com.ua/ http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=ujmbs	Український журнал медицини, біології та спорту: укр. наук.-практ. журн. / Чорномор. нац. ун-т ім. Петра Могили, Харків. мед. акад. післядиплом. освіти, Херсон. держ. ун-т, Львів. держ. ун-т фіз. культ. – Миколаїв: [б. в.], 2016. - Виходить раз на два місяці.
11	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=ujmbs	Український морфологічний альманах: наук.-практ. журн. / Луган. держ. мед. ун-т. – Луганськ:

№	Режим доступу	Назва
	EF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Umora	ЛугДМУ, 2003. - Виходить щоквартально.
12	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Unmmj	Український науково-медичний молодіжний журнал = Украинский научно-медицинский молодежный журнал = Ukrainian scientific medical youth journal: наук.-практ. вид. / Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. – Київ: КІМ, 1993. - Виходить щоквартально.
13	http://library2.stu.cn.ua/na_dopomogu_naukovcyu/ukrainsjki_fahovi_vidannya_v_mizhnarodnih_bazah_danih/fizichne_vihovannya_ta_sport_naukovi_fahovi_vidannya_ukraini_u_vitchiznyanih_ta_mizhnarodnih_bazah_danih/	Українські видання з фізичного виховання та спорту у вітчизняних та міжнародних наукометричних, реферативних базах даних
14	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Fazis	Фізична активність, здоров'я і спорт: наук. журн. / Львів. держ. ун-т фіз. культури. – Львів: [б. в.], 2010. - Виходить щоквартально.
15	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Fkszn	Фізична культура, спорт та здоров'я нації: зб. наук. пр. / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Вінниця: [б. в.], 2004. - Виходить двічі на рік.
16	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=phrrht	Фізична реабілітація та рекреаційно-оздоровчі технології: наук. журн. / Харків. держ. акад. фіз. культури. – Харків: [б. в.], 2016. - Виходить щоквартально.
17	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Fvs	Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. пр. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк: Вид-во Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 1999. - Виходить щоквартально.
18	http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=PREF=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Fiziol	Фізіологічний журнал: наук.- теор. журн. / Нац. акад. наук України, Ін-т фізіології ім. О. О. Богомольця. – Київ: [б. в.], 1955. - Виходить раз на два місяці.

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Анатомію людини	Теорія та методика фізичного виховання
Фізіологію людини	Теорія та методика викладання обраного виду спорту
Біологію	Загальна теорія підготовки спортсменів

Силабус за змістом повністю відповідає робочій програмі навчальної дисципліни.

Провідний лектор:

доцент, к.п.н, доц.
(посада, науковий ступінь та вчене звання)

_____ (підпис)

К.М. Блещунова
(ініціали та прізвище)